

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเผยแพร่รายการข่าวทางโทรทัศน์เริ่มต้นครั้งแรกที่ สถานีโทรทัศน์ BBC เมืองลอนดอน ประเทศอังกฤษ เมื่อปี ค.ศ. 1936 จากนั้นผ่านไปอีก ประมาณ 20 ปี จึงเกิดการใช้เรขศิลป์ทางโทรทัศน์ เพื่อเป็นการสร้างสีสันและสร้างเอกลักษณ์ของแต่ละสถานี โทรทัศน์ได้เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อปี ค.ศ. 1958 หรือ พ.ศ.2495 ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ขณะนั้นยังเป็นโทรทัศน์ขาวดำ คือสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม ต่อมาก็เปลี่ยนเป็นสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท ในปัจจุบัน¹ ขณะนี้มีสถานีโทรทัศน์ในกรุงเทพมหานครจำนวน 6 สถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3,5,7,9,11 และไอทีวี

การออกแบบเรขศิลป์ในรายการข่าวโทรทัศน์ มีการนำเสนอที่แตกต่างจากเรขศิลป์ที่มีลักษณะ 2 มิติ โดยทั่วไปเช่นโปสเตอร์ แผ่นพับ หรือสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่สามารถนำกลับมาดู และทำความเข้าใจได้อีกครั้งหนึ่ง เพราะการออกแบบเรขศิลป์ในรายการโทรทัศน์ เป็นการนำเสนอโดยนำเอา รูปแบบตัวอักษร (typography) และตราสัญลักษณ์ (logo) ของรายการ รวมทั้งองค์ประกอบต่างๆที่จะนำเสนอเป็นภาพเคลื่อนไหว (animation) ภายในระยะเวลาที่กำหนด นักออกแบบจะต้องนำเสนออย่างไร ให้น่าสนใจ เป็นที่น่าจดจำของผู้ดูได้ในทันที เพราะเมื่อผู้ดู เห็นในครั้งต่อไปซ้ำๆ ก็จะไม่เบื่อหน่าย จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนให้มีลักษณะ สั้นกระชับ ดึงดูด² ความสำคัญของการออกแบบเรขศิลป์ในรายการข่าวโทรทัศน์ นอกจากจะทำให้ข่าวดูทันสมัยและน่าสนใจแล้ว ยังถือว่าเป็น “เปลือก” (package) ที่จะสามารถนำเสนอภาพลักษณ์โดยรวมของสถานีนั้นๆได้อย่างชัดเจนที่สุด³

รายการข่าวทางโทรทัศน์มีลักษณะที่แตกต่างจากรายการประเภทอื่นๆ รายการข่าวเป็นรายการที่ต้องมีความทันเหตุการณ์ มีการนำเสนอด้วยภาพ ในรูปแบบของการประกาศ อ่านคำบรรยาย และการรายการสถานการณ์⁴ จึงมีผู้ชมสนใจเป็นจำนวนมาก และทางสถานีจึงมีการปรับ

¹ ณรงค์ สมพงษ์ สื่อเพื่องานส่งเสริมเผยแพร่.(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์,2535) หน้า 243.

²Roy Laughton, *TV Graphic* ,(New York : Reinhold Publishing Corporation)p.10.

³ Ibid.,p.13.

⁴ เอกสารการสอนชุดวิชา"การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ : คณะนิเทศศาสตร์ " : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (กรุงเทพฯ: ประชาชนการพิมพ์,2533) หน้า 166-167.

เปลี่ยนเรขศิลป์รายการข่าวโทรทัศน์ให้ดูทันสมัยอยู่เสมอ มีรูปแบบที่มีการพัฒนาทั้งเทคนิคและวิธีการนำเสนอ ในประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน จากการสัมภาษณ์นักออกแบบเรขศิลป์รายการข่าวของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 คุณสุรศักดิ์ ปุณโรภักดิ์ ได้พบว่า การออกแบบเรขศิลป์ในรายการข่าวโทรทัศน์ ไม่ได้มีหลักการใดๆ เพียงแต่เป็นการนำภาพข่าว มาจัดองค์ประกอบกับการใช้สัญลักษณ์ของทางสถานี และตัวอักษร จัดทำเป็นภาพเคลื่อนไหว ตามหัวข้อในข่าวช่วงต่าง⁵

คุณสุทรา เอียงทอง หัวหน้าแผนกตัดต่อและกราฟิกไทยทีวีสีช่อง 3 ได้กล่าวว่า การออกแบบเรขศิลป์รายการข่าวเป็นการแปลงเนื้อหาของข่าวออกมาเป็นภาพตามที่คุณสื่อข่าวเขียน เรขศิลป์จะช่วยทำให้ข่าวดูสมบูรณ์ มีสีสันขึ้น เพราะข่าวมีแต่ความน่าเบื่อ ความจำเจ กำกวม การสื่อข่าวออกมาด้วยภาพจะช่วยสร้างความน่าสนใจกว่า⁶

เมื่อก่อนนั้นรายการข่าวมักจะทำให้คนดูเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายและไม่สนใจ เพราะรายการข่าว คือ ข่าว ไม่ใช่เรื่องสนุกสนาน ตื่นเต้น ไร่ใจผู้ชม นอกจากนั้นเนื้อหา รูปแบบ และวิธีการนำเสนอข่าวยังล้าสมัยอยู่ แต่ในปัจจุบันพบว่าผู้ชมส่วนมากกลับมาให้ความสนใจข่าวโทรทัศน์มากขึ้น ทั้งนี้เพราะรายการข่าวโทรทัศน์นั้นได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และพัฒนาอย่างมากทั้งด้านของเนื้อหา รูปแบบ และวิธีการนำเสนอที่ทันสมัย และสามารถสร้างความประทับใจให้กับผู้ชมให้ชวนติดตาม⁷

สมมุติฐานของงานวิจัย

การใช้องค์ประกอบทางเรขศิลป์ที่เหมาะสม ในการออกแบบเรขศิลป์ในรายการข่าวโทรทัศน์ สามารถดึงดูดความสนใจ และสร้างความน่าสนใจให้กับรายการข่าวได้

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อหาแนวทางการออกแบบเรขศิลป์ในรายการข่าวโทรทัศน์
2. เพื่อหาองค์ประกอบที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานเรขศิลป์รายการข่าวทางโทรทัศน์ในปัจจุบันทางสถานีโทรทัศน์ของไทย ช่อง 3,5,7,9,11 และไอทีวี และสถานีโทรทัศน์ที่มีชื่อเสียงของโลก เช่น บีบีซี (BBC) , ซีเอ็นเอ็น (CNN) , เอ็นเอชเค (NHK) , ซีเอ็นบีซี (CNBC)

⁵ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์วันที่ 14 กันยายน 2544 ตูภาคผนวก

⁶ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์วันที่ 20 กันยายน 2544 ตูภาคผนวก

⁷ เกียรติยา ธรรมวิวัฒน์.กระบวนการผลิตรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. สารนิพนธ์ปริญญาตรี คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2536, หน้า 2

หัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านการออกแบบเรขศิลป์รายการข่าว
นักออกแบบเรขศิลป์ ภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว
ประชาชนที่รับชมรายการข่าวโทรทัศน์ทั่วไป

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการออกแบบเรขศิลป์รายการข่าวโทรทัศน์
2. เก็บรวบรวมตัวอย่างงานเรขศิลป์ในรายการข่าวสถานีโทรทัศน์ในประเทศไทย และสถานีที่มีชื่อเสียงของโลก ได้แก่ บีบีซี (BBC) , ซีเอ็นเอ็น (CNN) , เอ็นเอชเค (NHK) , ซีเอ็นบีซี (CNBC)
3. ออกแบบแบบสอบถามครั้งที่ 1 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญเลือกสถานีที่มีความสมบูรณ์ในด้านองค์ประกอบทางเรขศิลป์ในรายการข่าวโทรทัศน์
4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เพื่อไปพัฒนาเป็นแบบสอบถามครั้งที่ 2
5. ออกแบบเครื่องมือครั้งที่ 2 นำหลักการที่ได้มาจัดทำแบบสอบถามเพื่อถามประชาชนทั่วไปเพื่อหาองค์ประกอบที่ใช้ในการออกแบบเป็นผลมาจากแบบสอบถามครั้งที่ 1
6. สรุปออกมาเป็นแนวทางและนำไปออกแบบเป็นผลงานจริง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

1. ได้หลักการออกแบบเรขศิลป์ในรายการข่าวโทรทัศน์ สำหรับนักออกแบบในประเทศไทย
2. ได้องค์ประกอบที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการออกแบบเรขศิลป์ในรายการข่าวโทรทัศน์

นิยามศัพท์

"เรขศิลป์รายการโทรทัศน์ " หรือ TV Graphic ตามความหมายของ John Halas⁸ คือ

1. การผลิตขั้นแรกในการออกแบบภาพรวมทั้งหมดของรายการ
2. การนำเทคโนโลยีเข้ามาเสริมเพื่อสร้างความสมบูรณ์ ได้แก่การใช้ ตัวหนังสือ โดยเฉพาะไตเติ้ล และเครดิตตอนท้าย การปรุงแต่งจำลองภาพ การจัดทำตาราง ใส่เทคนิคพิเศษพื้นหลัง รวมทั้งการรายงานอากาศ และการออกแบบเวที ทั้งหมดเกิดขึ้นในระยะเวลาที่กำหนดในการออกอากาศ และบางครั้งเมื่อมีภาวะฉุกเฉิน หรือเพิ่มเครดิตพิเศษ การทำงานที่ใช้ความรวดเร็วและแม่นยำก็จำเป็นอย่างมาก ทั้งหมดคือขั้นตอนการทำงานของ การออกแบบและจัดทำเรขศิลป์รายการโทรทัศน์

⁸ John Halas, *Graphic in Motion*, (New York : Van Nostrand Reinhold Company Inc.) p.81-82.